

Kohtuasi C-342/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

23. juuli 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Helsingin hallinto-oikeus (Helsingi halduskohus, Soome)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

9. juuli 2020

Kaebaja:

„A“ SCPI

TÖÖDOKUMENT

HELSINGIN

HALLINTO-OIKEUS
(HELSINGI
HALDUSKOHDUS)

VAHEMÄÄRUS

registreerimisnumber

9. juuli 2020 04255/19/8108

Finlex

Ese

Euroopa Liidu Kohtule Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 267 alusel eelotsusetaotluse esitamine

Kaebaja

„A“ SCPI
Esindaja: asianajaja Mikko Larvala

Kohtuasjas ärakuulatud menetlusosalised

Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö
„A“ SCPI

Vaidlustatud otsus

Verohallinto 13. juuni 2019. aasta otsus nr P006982422, mis puudutab tulumaksuga maksustamise kohta tehtud eelotsust

Menetluse ese

1. Maksumenetluse seadus (Laki verotusmenettelystä) annab Verohallintole (Soome Maksuamet; edaspidi „maksuamet“) õiguse teha maksukohustuslase taotluse alusel maksustamise kohta siduvaid eelotsuseid. Eelotsusetaotluses peab taotleja esitama asjas otsuse tegemiseks vajalikud andmed.
2. Maksustamisel peab maksuamet jõustunud eelotsust järgima, kui taotleja on seda nõudnud. Maksuameti eelotsuse peale saab esitada kaebuse halduskohtule. Halduskohtu otsuse peale saab apellatsioonkaebust esitada vaid siis, kui kõrgeim halduskohus on andnud selleks menetlusloa.
3. Pooleli olevas põhikohtuasjas taotles „A“ SCPI (edaspidi ka „taotleja“) maksuametilt järgnevalt kirjeldatud asjaoludel eelotsust maksustamisaastate 2019 ja 2020 kohta. Maksustamisaastat 2020 puudutava eelotsuse peale esitas taotleja apellatsioonkaebuse hallinto-oikeusele (halduskohus).
4. Kohtuasjas on vaja tõlgendada Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikleid 49, 63 ja 65.

Maksuametile esitatud eelotsusetaotlus ja maksuameti eelotsus

Maksuametile esitatud eelotsusetaotlus

5. Taotleja on Prantsuse õiguse alusel muutuvkapitaliga äriühinguna asutatud investeerimisfond (Société Civile de Placement Immobilier à Capital Variable), mis teeb investeringuid Prantsusmaal või euroalal paiknevasse kinnisvarasse. Investeerimise esemeks olev kinnisvara antakse üürile ettevõtjatele. 2017. aasta lõpus [lk 2] oli investeerimisfondi väärtus ligikaudu 32 miljonit eurot. Äriühing oli teinud investeringuid neljas euroala riigis paiknevasse nelja kinnisasja. 2017. aasta lõpus oli äriühingul 926 osakuomanikku.
6. Taotleja on Prantsuse õiguse kohaselt juriidiline isik, kuid teda esindab ja tema nimel teeb vastavalt seadusele ja äriühingu põhikirjale kõik otsused äriühing „A“ SAS („A“ Asset Management, Société par actions simplifiée), kes on ka fondivalitseja. Taotleja ise ei saa tehinguid teha. Taotleja suhtes teostab järelevalvet Prantsuse finantsinspeksioon (AMF) ja taotleja on alternatiivne investeerimisfond direktiivi 2011/61/EL tähenduses.
7. Investeringute tegemiseks märgivad investorid taotleja osakuid. Investorid võivad teha osakutega tehinguid ka omavahel. Samuti võib äriühing osakuid tagasi võtta, kuid seda põhimõtteliselt vaid osas, mis vastab uutele märkimistele. Vastasel korral on tagasivõtmiskursus tunduvalt madalam.
8. Investorid saavad oma osakute eest igal aastal tasu, mis vastab taotleja saadud üüritulu netosummale ja muudele rahalistele sissetulekutele. Tasu väljamaksmise otsuse teeb üldkoosolek. Äriühing vastutab kolmandate isikute ees oma kohustuste eest, investorite vastutus äriühingu kohustuste täitmise eest on piiratud nende osaga fondi varast.
9. Taotleja ei ole Prantsusmaal tulumaksukohustuslane, vaid on maksustamise seisukohast läbipaistev üksus. Investorid on kohustatud maksma tulumaksu nii osakutest saadud tulult kui ka osakute võõrandamisest või tagasivõtmisest saadud tulult.
10. Taotleja kavatses 2019. aasta juunis allkirjastada lepingu kahe Soome vastastikkusel põhineva kinnisvaraaktsiaseltsi aktsiate ostmiseks. Kinnisvaraaktsiaseltside omanduses oli jaekaubanduse eesmärgil kasutatav kinnisvara. Nende tehingute realiseerudes tegeleb taotleja Soomes selle kinnisvara üürile andmisega, mida ta valitseb tulenevalt kinnisvaraaktsiaseltside aktsiate omamisest. Peale selle kaalub taotleja võimalust teha Soomes muid investeringuid kinnisvarasse, omandades teiste kinnisvaraaktsiaseltside aktsiaid või tehes kinnisvarasse otseinvesteringuid. Taotleja kõik investeringud on pikaajalised, kuna kinnisvara peab olema tema omandis vähemalt viis aastat. Pärast seda võib taotleja müügitulu saamiseks Soomes paiknevat kinnisvara ja kinnisvaraaktsiaseltside aktsiaid võõrandada.

11. Taotleja ja tema nimel otsuseid tegeva äriühingu „A“ SAS peamine tegevuskoht on Pariis, äriühingutel on filiaalid ka teistes Kesk-Euroopa riikides, kuid kummalgi äriühingul ei ole bürood ega muud tegevuskohta Soomes, kust kas või osaliselt valitsetaks Soomes tehtud kinnisvarainvesteeringuid või tehtaks neid puudutavaid otsuseid. „A“ SAS valitseb Soomes tehtud investeeringuid tervikuna Prantsusmaalt. „A“ SAS andis äriühingule BDO Oy käsundi abistada teda Soome käibemaksuga seotud küsimuste lahendamisel.
12. Soome tulumaksuseaduse (Tuloverolaki, edaspidi ka „TVL“) ning Soome ja Prantsusmaa vahel sõlmitud topeltnmaksustamise vältimise lepingu põhjal on selge, et taotleja on põhimõtteliselt kohustatud maksma Soomes tulumaksu seal saadud üüritulult, maksukohustus hõlmab nii tema otseses omandis olevast kinnisvarast saadud tulu kui ka kinnisvaraaktsiaseltside aktsiate omandamise tulemusel valitsetavast kinnisvarast saadud tulu. Kuna Soome investeerimisfondid on maksustamise seisukohast tulumaksust vabastatud ühendused, tuleb kohtuasjas, võttes arvesse ELTL-s ja EMP lepingus sätestatud kapitali vaba liikumise põhimõtet, otsustada, kas maksuvabastust [lk 3] tuleks kohaldada ka Soome investeerimisfondidega võrreldavatele välisriikide fondidele. TVL sätted teevad Soome investeerimisfondi ja Prantsuse investeerimisfondi vahel maksustamise seisukohast vahet ainuüksi investeerimisfondi asukohariigi alusel.
13. Taotleja leiab, et ta on Soome investeerimisfondiga võrreldav ettevõtja, kes ei ole kohustatud maksma Soomes saadud üüri- ja müügitulult tulumaksu. Euroopa Kohtu praktikale tuginedes on taotleja objektiivselt hinnates oma tunnuste poolest põhiosas võrreldav Soome investeerimisfondiga.

Eelotsusetaotluses esitatud küsimused

14. Kas taotlejat tuleb taotluses kirjeldatud asjaoludel pidada Soome investeerimisfondiga tulumaksuseaduse § 3 tähenduses võrdsustatavaks fondiks ja seega tulumaksuseaduse § 20 alusel tulumaksust vabastatud fondiks?
15. Kas taotleja on kohustatud maksma Soomes tulumaksu seal saadud üüritulult ning kinnisvara ja kinnisvaraaktsiaseltside aktsiate võõrandamisest saadud tulult?

Maksuameti 13. juuni 2019. aasta otsus, mis puudutab maksustamisaastate 2019 ja 2020 kohta tehtud eelotsust

16. Maksuamet märkis maksustamisaasta 2019 kohta tehtud eelotsuses, et lähtuda võib sellest, et taotleja on taotluses kirjeldatud asjaoludel oma põhitunnuste poolest võrdsustatav Soome investeerimisfondiga tulumaksuseaduse § 3 punkti 4 tähenduses ja et taotlejat saab tulumaksuseaduse § 20 lõike 1 alusel lugeda tulumaksust vabastatuks. Taotleja ei ole kohustatud maksma Soomes tulumaksu seal saadud üüritulult ning kinnisvara ja kinnisvaraaktsiaseltside aktsiate võõrandamisest saadud tulult.

17. Maksuamet märkis sellega seoses, et lähtuda võib sellest, et maksustamisaastal 2019 kehtinud maksuõigusnormide alusel on fond „A“ SCPI taotluses kirjeldatud asjaoludel oma põhitunnuste poolest võrdsustatav investeerimisfondiga tulumaksuseaduse § 3 punkti 4 tähenduses, kui võtta arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 49 ja 63 ning asjakohast Euroopa Kohtu praktikat ja riigisisest kohtupraktikat. Tulumaksuseaduse § 20 lõike 1 punkti 2 alusel ei pea taotleja seega maksma tulumaksu maksustamisaastal 2019 Soomes saadud üüritulult ning kinnisvara ja kinnisvaraaktsiaseltside aktsiate võõrandamisest saadud tulult.
18. Maksustamisaasta 2020 kohta tehtud eelotsuses märkis maksuamet, et lähtuda tuleb sellest, et taotluses kirjeldatud asjaoludel on taotleja oma põhitunnuste poolest võrdsustatav Soome ühendusega tulumaksuseaduse § 3 punkti 4 tähenduses ja et tulumaksuseaduse § 20a lõike 1 alusel peab ta maksma saadud tulult tulumaksu. Taotleja on kohustatud maksma Soomes tulumaksu seal saadud üüritulult ning kinnisvara ja kinnisvaraaktsiaseltside aktsiate võõrandamisest saadud tulult.
19. Maksustamisaasta 2020 kohta tehtud eelotsuses, mille taotleja vaidlustas, märkis maksuamet, et taotleja võrdsustatavus Soome aktsiaseltsiga nähtub ka taotlusele lisatud fondi prospektist. Fondi tulu jaotatakse osakuomanike vahel vaid siis, kui seda otsustab üldkoosolek. Taotleja [lk 4] on muutuvkapitaliga investeerimisfond, järelikult ei ole ta oma õiguslikult vormilt lepingulisena moodustatud erifond, nagu on tingimuseks seatud tulumaksuseaduse § 20 a lõikes 4.
20. Seega loetakse maksustamisaastal 2020 saadud üüritulu ning kinnisvara ja kinnisvaraaktsiaseltside aktsiate võõrandamisest saadud tulu tulumaksuseaduse § 10 punkti 1, punkti 6 ja punkti 10 alusel Soomes maksustatavaks tuluks.

Poolte peamiste väidete kokkuvõte

21. Taotleja hinnangul on tulumaksuseaduse § 20 a vastuolus liidu õigusega, kuna viidatud sätte kohaselt tuleb erifondideks pidada vaid lepingulisi fonde, mille asukoht on EL-is. Taotleja on eelotsusetaotluses kirjeldatud asjaoludel igakülgsest Soome investeerimisfondidega võrdsustatav ettevõtja. Ainuke erinevus seisneb selles, et vastavalt Prantsuse investeerimisfondide seaduse nõuetele on taotleja oma vormilt äriühing, kuid Soome investeerimisfondide seaduse kohaselt on investeerimisfondid oma vormilt lepingulised fondid.
22. Nagu märkis maksuamet maksustamisaasta 2019 kohta tehtud eelotsuses, on taotleja oma funktsionaalsete omaduste poolest võrdsustatav Soome investeerimisfondiga. Tulumaksuseaduses tehtavad muudatused seda hinnangut ei muuda.
23. Taotleja leiab, et tulumaksuseaduse § 20 a tähendab keelatud riigiabi Soome investeerimisfondidele, kuna lepinguliste fondidena on neile kohaldatav maksuvabastus, kuid välisriikide fondidel, mis on asutatud äriühingu või

usaldusühingu vormis, on Soomes tulumaksukohustus. Seda olenemata sellest, et fondid on objektiivselt võttes ühesugused.

24. Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (maksutulu saavate organisatsioonide huvide kaitse üksus maksuametis; edaspidi „maksutulu saajate esindusüksus“) märkis, et kuigi Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt kuulub otsene maksustamine liikmesriikide pädevusse, peavad liikmesriigid seda pädevust kasutades siiski järgima liidu õigust (nt 19. novembri 2015. aasta kohtuotsus Skatteverket, C-632/13, punkt 28). Kuna ühiseks investeerimiseks loodud tegevusvormid ja nende tulu maksustamine ei ole liidu tasandil reguleeritud ühtlustatud õigusnormidega, on liikmesriikidel õigus kehtestada ühiseks investeerimiseks loodud tegevusvormidele ja nende toimimisele erinevaid riigisiseseid nõudeid. Samuti on liikmesriikidel õigus maksustada erinevaid ühiseks investeerimiseks loodud tegevusvorme erinevalt. Taotleja ei vasta tulumaksuseaduse § 20 a lõikes 4 sätestatud lepinguliste erifondide maksuvabastuse tingimustele.

Riigisiseseid õigusnormid ja seaduse ettevalmistavad materjalid

Maksustamisaastal 2020 kohaldatavad riigisiseseid õigusnormid

25. Tulumaksuseaduse (muutmisseaduse 528/2019 redaktsioonis) § 3 punkti 4 kohaselt loetakse ühendusteks nimetatud seaduse tähenduses muu hulgas aktsiaseltse, investeerimisfonde ja erifonde. **[lk 5]**
26. Tulumaksuseaduse § 9 lõike 1 punkti 2 kohaselt on isikud, kellel puudus maksustamisaastal Soomes elu- või asukoht, ning välisriikide ühendused kohustatud maksma Soomes tulumaksu seal saadud tulult (piiratud maksukohustus).
27. Tulumaksuseaduse § 10 punkti 1 kohaselt loetakse Soomes saadud tuluks muu hulgas tulu Soomes asuvalt kinnisvaralt või sellistest kinnisasjadelt, mis on isiku valduses tulenevalt Soome korteriühistu või muu ühingu osakute omamisest või korteri- või muu ühisuse liikmesusest.
28. Tulumaksuseaduse § 10 punkti 6 kohaselt loetakse Soomes saadud tuluks muu hulgas dividendid, mis on jaotatud ühistu kasumilt, ja muu dividendidega võrreldav tulu, mis on saadud Soome aktsiaseltsilt, ühistult või muult ühisuselt, ning osalus Soome ettevõtjate ühenduses.
29. Tulumaksuseaduse § 10 punkti 10 kohaselt loetakse Soomes saadud tuluks ka tulu, mis on saadud Soomes paikneva kinnisasja võõrandamisest või Soome korteriühistu, muu ühingu või ühisuse osakute või osade võõrandamisest, tingimusel et üks või mitu Soomes paiknevat kinnisasja moodustavad sellise ühistu, ühingu või ühisuse koguvast rohkem kui 50%.

30. Tulumaksuseaduse § 20 a lõige 1 (muutmisseaduse 528/2019 redaktsioonis), mis jõustus 2020. aasta alguses, sätestab, et tulumaksuvabastus on kohaldatav investeerimisfondidele investeerimisfondide seaduse (Sijotusrahastolaki 213/2019) 1. peatüki § 2 lõike 1 punkti 2 tähenduses ja nendega võrdsustatavatele välisriikide avatud lepingulistele fondidele, millel on vähemalt 30 osakuomanikku.
31. Tulumaksuseaduse § 20 a lõike 2 kohaselt on lõike 1 sätted, mis reguleerivad investeerimisfondide maksuvabastust, kohaldatavad ka erifondidele alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate seaduse (Laki vaihtoetorahastojen hoitajista 162/2014) 2. peatüki § 1 lõike 2 tähenduses ja nendega võrreldavatele välisriikide lepingulistele fondidele, tingimusel et fondid on avatud ja neil on vähemalt 30 osakuomanikku.
32. Tulumaksuseaduse § 20 a lõige 4 näeb ette, et alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate seaduse nr 162/2014 (Laki vaihtoetorahastojen hoitajista 162/2014) 2. peatüki § 1 lõike 2 tähenduses erifondile ja sellega võrdsustatavale välisriigi lepingulisele erifondile, mis teeb viidatud seaduse peatüki 16 a §-s 4 nimetatud viisil investeringuid peamiselt kinnisvarasse ja kinnisvaraga seotud väärtpaperitesse, on maksuvabastus kohaldatav tingimusel, et fond jaotab oma osakuomanikele igal aastal vähemalt kolm neljandikku majandusaasta kasumist, võtmata arvesse osakute väärtuse realiseerimata kasvu.
33. Tulumaksuseaduse § 20 a lõige 7 näeb ette, et kui investeerimisfond või erifond koosneb ühest või mitmest allfondist, on allfondidele kohaldatavad investeerimisfondi või erifondi käsitlevad sätted.

Tulumaksuseaduse § 20 a ettevalmistavad materjalid

34. Seaduseelnõus HE 304/2018 vp käsitleti investeerimisfondide ja erifondide maksuvabastusi reguleerivate õigusnormide täpsustamist. Maksuvabastusi reguleerivad õigusnormid sätestati hiljem tulumaksuseaduse §-s 20 a (muutmisseaduse 528/2019 redaktsioonis). [lk 6]
35. Seaduseelnõu jaotises 2.3.2 on märgitud, et enne muutmisseaduse vastuvõtmist oli välisriikide investeerimisfondide maksustamine tulumaksuseaduses või kinnipeetava maksu seaduses (Lähdeverolaki) täiesti reguleerimata. Maksustamise kohta tehti otsus igal üksikjuhul eraldi, lähtuvalt Euroopa Liidus kehtivale kapitali vaba liikumise põhimõttele antud tõlgendusest ning küsimusest, milliseid asjaolusid tuleb välisriikide ettevõtjate võrdsustamisel Soome ettevõtjatega arvesse võtta. Investeerimisfondide maksustamine oli riigisisest üldse vähe reguleeritud, millel võis olla oma osa selles, et välisriikide fondid Soome investeerimisfondidega suures osas võrdsustati. Euroopa Kohtu praktikale tuginedes näib, et erineva maksualase kohtlemise hindamisel võetakse arvesse vaid riigisisestes maksuõigusnormides sätestatud eristamisaluseid, mistõttu ei ole näiteks investeerimisfonde käsitlevates riigisisestes õigusnormides sätestatud investeerimisfondi või erifondi omadused võrdsustamise hindamise aspektist

olulised. Liikmesriigi kohtupraktika ja Euroopa Kohtu praktika põhjal ei ole ometigi selge, milliseid asjaolusid võrdsustamise hindamisel arvesse võetakse. Euroopa Kohtu praktikale tuginedes on siiski alust arvata, et tühised erinevused õiguslikus vormis või erinev maksualane kohtlemine välisriigi investeerimisfondi asukohariigis ei ole piisav objektiivse vahe tegemiseks võrdsustamise hindamisel. Kohtupraktikas peetakse sõnaselgelt oluliseks investeerimisfondi maksualast kohtlemist, mitte investori maksualast kohtlemist.

36. Jaotises 3.2 on märgitud, et eesmärk on võtta arvesse maksuõigusnormide muutmise vajadust, mis tuleneb muudatusettepanekutest seoses investeerimisfonde käsitlevate õigusaktidega. Lisaks soovitakse seaduseelnõuga tagada selgus olukordades, kus välisriigi fond on maksustamisel võrdsustatud maksust vabastatud Soome investeerimisfondi või erifondiga, ja seeläbi parandada maksustamise ettenähtavust ja õiguskindlust ning vähendada halduskoormust.
37. Kehtivas tulumaksuseaduses ei ole investeerimisfondi mõistet määratletud, mistõttu tuli võrdsustamise kriteeriumid kindlaks määrata maksustamis- ja kohtupraktikas. Praeguste riigisiseste maksuõigusnormide väga üldine sõnastus hõlbustas välisriikide fondide võrdsustamist Soome investeerimisfondidega. Soome investeerimisfonde või erifonde ei kohelda välisriikides tingimata samamoodi ja nende suhtes võivad olla kohaldatavad rangemad õigusnormid kui välisriigi fondide suhtes, mida neutraalset konkurentsi silmas pidades võib pidada problemaatiliseks. Seaduseelnõu eesmärk on kohelda Soome ja välisriikide fonde sellest aspektist võrdselt.
38. Silmas tuleb pidada seda, et Soomes lähtutakse maksustamisel fondi õiguslikust vormist. Seaduseelnõuga ei soovita seda lähtealust muuta. Soome investeerimisfondid ja erifondid on lepingulised fondid ja seaduseelnõu eesmärk on täpsustada maksuõigusnorme üksnes seoses Soome ja välisriikide lepinguliste fondidega.
39. Jaotises 3.3 on tuvastatud, et sättega ei soovita teha erandit Soomes maksustamisel üldiselt kehtivast lähtealusest, mille kohaselt tuleb maksustamisel aluseks võtta õiguslik vorm. Puudub kavatsus laiendada maksuvabastuse kohaldamisala väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjatele, mille asukoht on [lk 7] välisriigis. Seega ei tehta ettepanekut kohaldada sätet muudele väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjatele peale lepinguliste fondide ja ka viimaste puhul on säte kohaldatav vaid asjaomaste tingimuste täidetuse korral.
40. ELTL-is sätestatud kapitali vaba liikumise põhimõtet järgides ei või Soome ja välisriigi investeerimisfonde maksustamisel erinevalt kohelda. Olukorras, kus Soome investeerimisfond on maksust vabastatud, ei või kinnipeetavat maksu nõuda ka välisriigi investeerimisfondile jaotatud dividendidelt. Arvestades võrdse kohtlemise juhtumitega seotud tõlgendamisvajadust ja sellest põhjustatud halduskoormust, tuleb investeerimisfondide suhtes kohaldatavaid maksuõigusnorme siiski täpsustada. Seeläbi saab ka selgeks, millistes olukordades

on võimalik välisriigi fondi võrdsustada Soome investeerimisfondi või erifondiga. Kinnipeetava maksu tagastamise taotlused on olulised ka riigikassa tulude seisukohast.

41. Soomes lähtutakse maksustamisel fondi õiguslikust vormist. Soome investeerimisfondid on lepingulised fondid, mis ei ole iseseisvad juriidilised isikud, tegemist on varakogumitega, mille maksuvabastus on reguleeritud eraldi. Välisriigi investeerimisfonde saab peamiselt nende õiguslikust vormist tulenevalt lugeda maksustamisel võrdseks Soome aktsiaseltsidega.
42. Maksuõiguse komisjoni aruandes VaVM 34/2018 on muu hulgas märgitud, et komisjon on võtnud teadmiseks, et seaduseelnõus ei ole arvestatud välisriikide investeerimisfonde direktiivi 2009/65/EÜ (eurofondide direktiiv) tähenduses ja usaldusühingute vormis tegutsevaid fonde. Maksuvabastus on ette nähtud üksnes lepingulistele investeerimis- ja erifondidele, kuna Soomes moodustatud fondid saavad olla üksnes lepingulised fondid. Äriühingute ja usaldusühingute vormis asutatud investeerimisfondide maksustamise seisukohast vajab riigisiseste õigusnormide suhe Euroopa Liidu õigusnormidega jätkuvalt tõlgendamist.
43. Maksuõiguse komisjon peab seaduseelnõud siiski ka sellest aspektist põhjendatuks, kuna soovitatud muudatustega kohandatakse Soome maksuõigusnorme nii, et on alust eeldada, et need täidavad Soome investeerimis- või erifondidega võrdsustatavate välisriikide fondide maksualasele kohtlemisele Euroopa Kohtu senises praktikas kehtestatud nõuded. Oluline on ka see, et piiriülestes olukordades ei kitsendataks maksubaasi Soomes asjatult.

Asjakohane liidu õigus

Euroopa Liidu toimimise leping

44. ELTL artikli 49 esimene lõik sätestab, et allpool esitatud sätete kohaselt keelatakse piirangud, mis kitsendavad liikmesriigi kodaniku asutamisevabadust teise liikmesriigi territooriumil. Niiviisi keelatakse ka piirangud, mis takistavad mis tahes liikmesriigi territooriumile asunud liikmesriigi kodanikel rajada esindusi, filiaale ja tütarettevõtjaid.
45. ELTL artikli 63 lõike 1 kohaselt keelatakse kõnesoleva peatüki sätete kohaselt kõik kapitali liikumise piirangud liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel. **[lk 8]**
46. ELTL artikli 65 lõike 1 punkti a kohaselt ei mõjuta artikkel 63 liikmesriikide õigust kohaldada oma maksuseaduste vastavaid sätteid, mis eristavad maksumaksjaid nende elukoha või nende kapitali investeerimise koha põhjal.
47. ELTL artikli 65 lõige 3 näeb ette, et lõigetes 1 ja 2 märgitud meetmed ja kord ei või endast kujutada suvalise diskrimineerimise vahendit ega varjatud piirangut kapitali ja maksete vabale liikumisele artikli 63 tähenduses.

Euroopa Kohtu praktika

48. Euroopa Kohtu 18. juuni 2009. aasta otsuses *Aberdeen Property Fininvest Alpha Oy (C-303/07)* oli tegemist asutamisvabadusega EÜ artikli 43 (nüüd artikkel 49) tähenduses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovis oma küsimusega teada, kas EÜ artikleid 43 ja 48 ning EÜ artikleid 56 ja 58 tuleb tõlgendada nii, et nende artiklitega tagatud põhivabaduste rakendamiseks tuleb Soome õiguse alusel asutatud aktsiaseltsi või investeerimisfondi pidada sarnaseks Luksemburgi õiguse alusel asutatud SICAV-iga vaatamata sellele, et Soome õiguses puudub SICAV-ile täpselt vastav äriühingu vorm, ja võttes samas arvesse seda, et SICAV-it, mis on Luksemburgi õiguse alusel asutatud äriühing, ei mainita nende äriühingute nimekirjas, millele on viidatud direktiivi 90/435 artikli 2 punktis a – viimati nimetatud direktiivile vastab käesolevas asjas Soomes kohaldatav tulumaksuõigus –, ning arvestades samuti seda, et SICAV on Luksemburgi Suurhertsogiriigi riigisisese maksuõiguse kohaselt tulumaksust vabastatud. Kas neil asjaoludel on EÜ asutamislepingu viidatud artiklitega vastuolus see, et Soomes dividendidelt kinnipeetavast tulumaksust ei ole vabastatud dividende saav SICAV-liiki äriühing, mille asukoht on Luksemburgis?
49. Viidatud kohtuotsuse punktis 50 sedastas Euroopa Kohus, et esiteks tuleb märkida, et asjaolu, et Soome õiguses puudub äriühingu õiguslik vorm, mis oleks identne Luksemburgi õiguse alusel asutatud SICAV-iga, ei saa iseenesest õigustada erinevat kohtlemist põhjusel, et kuna liikmesriikide äriühinguõigus ei ole ühenduse tasandil täielikult ühtlustatud, kaotaks selline erinev kohtlemine asutamisvabaduse soovitava toime.
50. Viidatud kohtuotsuse punktis 55 märkis Euroopa Kohus, et eeltoodut arvestades ei saa Soome ja Itaalia valitsuse poolt nimetatud erinevused Luksemburgi õiguse alusel asutatud SICAV-i ning Soome õiguse alusel asutatud aktsiaseltsi vahel anda alust eristada neid objektiivselt saadud dividendidelt kinnipeetavast maksust vabastamise osas. Järelikult ei ole ka vaja uurida, mil moel annavad Luksemburgi õiguse alusel asutatud SICAV-i ning Soome õiguse alusel asutatud investeerimisfondi vahel esinevad erinevused, mille on välja toonud Soome ja Itaalia valitsus, aluse olukorra objektiivseks eristamiseks.
51. Viidatud kohtuotsuse punktis 56 märkis Euroopa Kohus ka seda, et sellest järeldub, et mitteresidendist SICAV-ite ja residendist aktsiaseltside [lk 9] erinev kohtlemine neile residendist äriühingute poolt jaotatud dividendidelt kinnipeetavast maksust vabastamise osas kujutab endast niisugust asutamisvabaduse piirangut, mis on EÜ artiklitega 43 ja 48 põhimõtteliselt keelatud.
52. Nii liidetud kohtuasjades *Santander Asset Management (C-338/11–C-347/11)*, mis puudutas Prantsuse kinnipeetavat maksu, kui ka kohtuasjas *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (C-190/12)*, mis puudutas Poola kinnipeetavat maksu, oli Euroopa Kohus seisukohal, et dividendidelt nõutav kinnipeetav maks on maksu kinni pidavas riigis vastuolus ELTL artikliga 63, kuna

objektiivselt võrreldavas olukorras olevad välisriigi investeerimisfondid on maksustamisel ebasoodsamas olukorras kui omamaised investeerimisfondid.

53. Kohtuasjas Köln-Aktienfonds Deka (C-156/17), mis puudutas Madalmaade dividendidelt nõutud maksu tagastamist, märkis Euroopa Kohus asjaomase kohtuotsuse punktis 55, et riigisisised õigusnormid, mida kohaldatakse vahet tegemata nii residentist kui ka mitteresidentist ettevõtjate suhtes, võivad siiski kujutada endast kapitali vaba liikumise piirangut. Euroopa Kohtu praktikast tuleneb nimelt, et isegi vahetegemine, mis põhineb objektiivsetel kriteeriumidel, võib tegelikult kahjustada piiriüleseid olukordi. Punktis 56 märkis Euroopa Kohus lisaks, et nii on see juhul, kui liikmesriigi õigusnormid, mida kohaldatakse vahet tegemata nii residentist kui ka mitteresidentist ettevõtjatele, annavad maksusoodustuse üksnes olukordades, kus ettevõtja täidab tingimusi või kohustusi, mis on oma olemuselt või faktiliselt riigisisesele turule omased, mistõttu neid tingimusi või kohustusi võivad täita üksnes riigi turul tegutsevad ettevõtjad ning sisuliselt sarnaste omadustega mitteresidentist ettevõtjad neid tingimusi üldjuhul ei täida.
54. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei tulene eespool viidatud kohtuotsustest ega muudest Euroopa Kohtu otsustest otsesest vastust käesolevas kohtuasjas lahendamist vajavale küsimusele.

Eelotsusetaotluse esitamise vajalikkus

55. Hallinto-oikeus (halduskohus) peab vastama küsimusele, kas taotleja tuleb maksustamisaastal 2020 maksustamisel võrdsustada tulumaksust vabastatud Soome investeerimisfondiga, mille tulemusel ei ole taotleja kohustatud maksma Soomes tulumaksu seal saadud üüritulult ja vara või aktsiate võõrandamisest saadud tulult, või on taotleja kõnealune tulu Soomes maksustatav kinnipeetava maksuga.
56. Maksuameti tehtud eelotsusest tuleneb, et 2020. aasta alguses jõustunud tulumaksuseaduse § 20 a ei luba taotlejat, kes oli maksustamisaastal 2019 maksustamisel võrdsustatud tulumaksust vabastatud Soome investeerimisfondiga, käsitada investeerimisfondina, mis on tulumaksust vabastatud, mistõttu on taotleja kohustatud tasuma Soomes saadud tulult kinnipeetavat maksu.
57. Kohtuasjas on vaja selgitada, kas tulumaksuseaduse § 20 a on vastuolus ELTL artiklitega 49, 63 ja 65, kuna viidatud sätte kohaselt saab tulumaksust vabastatud Soome investeerimisfondidega võrdsustada vaid välisriigi lepingulisi avatuud investeerimisfonde, millest tulenevalt ei saa pärast seadusemuudatust näiteks sellist liiki äriühingu vormis asutatud fonde nagu taotleja [lk 10] enam võrdsustada maksust vabastatud Soome investeerimisfondidega. Investeerimisfonde käsitlevate Soome õigusnormide kohaselt saab investeerimisfonde moodustada vaid lepinguliste fondidena.

58. Hallinto-oikeusele teadaolevalt ei ole Euroopa Kohus teinud eelotsuseid ELTL artiklite 49, 63 ja 65 tõlgendamise kohta eespool kirjeldatud küsimuses.
59. „A“ SCPI ja maksutulu saajate esindusüksus kuulati ära seoses Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamisega.

Helsingin hallinto-oikeuse (Helsingi halduskohus) vahemäärus Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotluse esitamise kohta

60. Hallinto-oikeus (halduskohus) otsustas edasise menetluse peatada ja esitada Euroopa Liidu Kohtule Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 267 alusel eelotsusetaotluse palvega tõlgendada ELTL artikleid 49, 63 ja 65. Eelotsusetaotluse esitamine on vajalik Hallinto-oikeuses (halduskohus) pooleli oleva kohtuasja lahendamiseks.

Eelotsuse küsimus

Kas ELTL artikleid 49, 63 ja 65 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisese õigusnormid, mille kohaselt saab tulumaksust vabastatud Soome investeerimisfondidega võrdsustada vaid välisriikide lepingulisi avatud investeerimisfondid, mis toob kaasa selle, et välisriikide investeerimisfondid, mis ei ole oma õiguslikult vormilt lepingulised fondid, on kohustatud maksma Soomes kinnipeetavat maksu, olgugi et nende investeerimisfondide ja Soome investeerimisfondide olukorra vahel ei ole muid märkimisväärseid objektiivseid erinevusi?

Pärast Euroopa Kohtult eespool sõnastatud küsimusele vastuse saamist teeb Hallinto-oikeus (halduskohus) asjas lõpliku otsuse.

Apellatsioonkaebus

Halduskohtumenetluse seadustiku (Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki) § 108 kohaselt ei saa käesolevat kohtumäärust edasi kaevata. [lk 11]

[...] [lk 12] [...]